

**Регулатива (ЕЗ) бр. 261/2004 на Европскиот парламент и на Советот
од 11 февруари 2004 год.**

**за утврдување на заеднички правила за обештетување и помош на патници во
случај на забранет влез на патници во воздухоплов и на откажување или
големо доцнење на летови и за укинување на Регулативата (ЕЕЗ) бр. 295/91
(Текст со важност за ЕЕО)**

ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И СОВЕТОТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА,

имајќи го предвид Договорот за основање на Европската заедница, а особено член
80 (2) од истиот,

имајќи го предвид предлогот на Комисијата ¹,

имајќи го предвид мислењето на Европскиот економско-социјален комитет ²,

по консултации со Комитетот на регионите,

постапувајќи во согласност со постапката утврдена во член 251 од Договорот ³, а
земајќи го предвид интегралниот текст одобрен од Комитетот за усогласување на 1
декември 2003 год.,

со оглед на тоа што:

(1) Акцијата од страна на Заедницата во областа на воздушниот сообраќај треба да
има за цел, меѓу другото, да осигури високо ниво на заштита за патниците. Исто
така, во принцип треба целосно да се земат предвид барањата за заштита на
потрошувачите.

(2) Забранетиот влез на патниците во воздухопловот и откажувањето или големото
доцнење на летовите причинуваат сериозни проблеми и непријатности за
патниците.

(3) Иако Регулативата (ЕЕЗ) бр. 295/91 на Советот од 4 февруари 1991 год. за
утврдување на заеднички правила за систем за обештетување за забранет влез на
патници во воздухоплов во редовниот воздушен сообраќај ⁴ создаде основна

¹ Сл. весник С 103 Е, 30.4.2002 год., стр. 225 и Сл. весник С 71 Е, 25.3.2003 год., стр. 188.

² Сл. весник С 241, 7.10.2002 год., стр. 29.

³ Мислење на Европскиот парламент од 24 октомври 2002 год. (Сл. весник С 300 Е, 11.12.2003 год.,
стр.443), Заеднички став на Советот од 18 март 2003 год. (Сл. весник С 125 Е, 27.5.2003 год., стр. 63) и
Став на Европскиот парламент од 3 јули 2003 год. Законодавна резолуција на Европскиот парламент од
18 декември 2003 год. и Одлука на Советот од 26 јануари 2004 год.

⁴ Сл. весник L 36, 8.2.1991 год., стр. 5.

заштита за патниците, бројот на патници на кои им е забранет влез во воздухоплов против нивна волја останува премногу голем, исто како и оној на патници засегнати од откажувања без претходно предупредување и оној на патници засегнати од големи доцнења.

(4) Затоа Заедницата треба да ги подигне стандардите за заштита поставени со таа Регулатива за да ги зајакне правата на патниците, како и за да осигури дека авиопревозниците вршат сообраќај во усогласени услови на либерализиран пазар.

(5) Бидејќи разликата помеѓу редовен и нередовен сообраќај се намалува, таа заштита треба да се однесува на патниците не само на редовните, туку и на нередовните летови, вклучувајќи ги и оние кои се дел од пакет аранжмани.

(6) Заштитата која им се дава на патниците, кои поаѓаат од аеродром, кој се наоѓа во земја-членка треба да се прошири на оние кои заминуваат од аеродром, кој се наоѓа во трета земја кон друг, кој се наоѓа во земја-членка, кога авиопревозник на Заедницата го врши летот.

(7) За да се осигури ефективна примена на оваа Регулатива, обврските кои произлегуваат од неа треба да бидат на авиопревозникот кој го врши сообраќајот, кој го врши или планира да го врши летот со воздухоплов кој го поседува, кој е закупен без или со посада или на која било друга основа.

(8) Оваа Регулатива не треба да ги ограничува правата на авиопревозникот кој го врши сообраќајот да бара обештетување од кое било лице, вклучувајќи и трети страни, согласно применливиот закон.

(9) Бројот на патници на кои против нивна волја им е одбиен влез во воздухоплов треба да се намали, така што од авиопревозниците ќе се бара да побараат доброволци кои ќе се откажат од своите резервации, во замена за бенефиции, наместо да им се забранува влез на патниците во воздухоплов и целосно да ги обештетат оние на кои на крајот ќе им се забрани влез во воздухоплов.

(10) Патниците на кои против нивна волја им е забранет влез во воздухоплов треба да можат или да ги откажат своите летови, со надоместок за своите билети, или да ги продолжат во задоволителни услови и треба да бидат соодветно згрижени додека чекаат друг лет.

(11) И доброволците, исто така, треба да можат да ги откажат своите летови, со надоместок за своите билети, или да ги продолжат во задоволителни услови, бидејќи се соочуваат со проблеми при патувањето, кои се слични на оние кои ги доживуваат патниците на кои им се забранува влез во воздухоплов против нивна волја.

(12) Исто така треба да се намалат проблемите и непријатностите за патниците, предизвикани од откажувањето на летовите. Ова треба да се постигне, така што ќе се поттикнат авиопревозниците да ги информираат патниците за откажувањата пред планираното време на поаѓање и исто така, да им понудат разумна промена на линијата, така што ќе можат патниците да направат други аранжмани. Авиопревозниците треба да ги обештетат патниците ако не успеат да го направат тоа, освен кога откажувањето настанува во вонредни услови, кои не можеле да се избегнат, дури и ако се преземеле сите разумни мерки.

(13) Патниците, чии летови се откажани, треба да можат да добијат надоместок за своите билети или да добијат промена на линијата во задоволителни услови и треба да бидат соодветно згрижени додека чекаат друг лет.

(14) Согласно Монреалската конвенција, обврските на авиопревозниците кои вршат сообраќај треба да се ограничат или изземат во случаи кога настанот бил предизвикан поради вонредни услови кои не можеле да се избегнат, дури и ако се преземале сите разумни мерки. Тие околности посебно можат да се јават во случаи на политичка нестабилност, метеоролошки услови кои не се компатибилни со вршењето на летот за кој станува збор, безбедносни ризици, неочекувани недостатоци на безбедноста на летањето и штрајкови, кои влијаат врз работата на авиопревозникот, кој го врши сообраќајот.

(15) Треба да се смета дека постојат вонредни услови кога влијанието на одлуката за управувањето на воздушниот сообраќај во врска со одреден воздухоплов на одреден ден причинува големо доцнење, доцнење преку ноќ или откажување на еден или повеќе летови од страна на тој воздухоплов, иако сите разумни мерки биле преземени од страна на воздухопловот за кој станува збор, за да се избегнат доцнењата или откажувањата.

(16) Во случаи кога туристички аранжман се откажува поради други причини освен откажување на летот, оваа Регулатива не се применува.

(17) Патниците, чии летови доцнат одредено време, треба соодветно да бидат згрижени и треба да можат да ги откажат своите летови со надоместување на своите билети или да ги продолжат во задоволителни услови.

(18) Згрижувањето на патниците кои чекаат алтернативен или лет кој доцни може да се ограничи или одбие ако обезбедувањето на згрижувањето самото по себе причини дополнително доцнење.

(19) Авиопревозниците кои вршат сообраќај треба да ги исполнуваат посебните потреби на лицата со намалена подвижност и кои било лица кои ги придружуваат.

(20) Патниците треба да бидат целосно информирани за своите права во случај на забранет влез во воздухопловот и на откажување или големо доцнење на летовите, за да можат ефективно да ги користат своите права.

(21) Земјите-членки треба да утврдат правила за санкции кои се применуваат за кршење на одредбите на оваа Регулатива и да осигурат дека овие санкции се применуваат. Санкциите треба да бидат правосилни, пропорционални и разубедувачки.

(22) Земјите-членки треба да осигурат и да вршат надзор на општото сообразување од страна на своите авиопревозници со оваа Регулатива и да определат соодветно тело, кое ќе ги изврши тие задачи. Надзорот не треба да влијае на правата на патниците и на авиопревозниците за барање законска отштета од судовите, согласно процедурите од националното право.

(23) Комисијата треба да ја анализира примената на оваа Регулатива и особено треба да ја процени можноста за проширување на нејзиниот опфат на сите патници кои имаат договор со тур-оператор или со авиопревозник од Заедницата, кога поаѓа од аеродром на трета земја кон аеродром на земја-членка.

(24) Аранжманите за подобра соработка за употребата на аеродромот Гибралтар беа договорени во Лондон на 2 декември 1987 год. од страна на Кралството Шпанија и на Обединетото Кралство во заедничка изјава на министрите за надворешни работи на двете земји. Тие аранжмани допрва треба да влезат во сила.

(25) Регулативата (ЕЗ) бр. 295/91 треба да се укине соодветно,

ЈА ДОНЕСЕ СЛЕДНАВА РЕГУЛАТИВА:

Член 1

Предмет

1. Со оваа Регулатива, согласно уловите наведени во неа, се утврдуваат минималните права за патниците кога:

(а) им се забранува влез во воздухоплов против нивна волја;

(б) е откажан нивниот лет;

(в) нивниот лет доцни.

2. Примената на оваа Регулатива на аеродромот Гибралтар се подразбира дека не е во спротивност со односните законски ставови на Кралството Шпанија и на

Обединетото Кралство во однос на спорот за суверенитетот над територијата на која се наоѓа аеродромот.

3. Примената на оваа Регулатива за аеродромот Гибралтар се суспендира сè додека не влезат во сила аранжманите од Заедничката изјава дадена од страна на министрите за надворешни работи на Кралството Шпанија и на Обединетото Кралство на 2 декември 1987 год. Владите на Шпанија и на Обединетото Кралство ќе го информираат Советот за тој датум на влегување во сила.

Член 2

Дефиниции

За целите на оваа Регулатива:

(а) „авиопревозник“ значи претпријатие за воздушен сообраќај со важечко уверение за работа;

(б) „авиопревозник кој врши сообраќај“ значи авиопревозник кој врши или планира да врши лет согласно договор со патник или во име на друго правно или физичко лице, кое има договор со тој патник;

(в) „авиопревозник на Заедницата“ значи авиопревозник со важечко уверение за работа издадено од страна на земја-членка согласно одредбите на Регулативата (ЕЕЗ) на Советот бр. 2407/92 од 23 јули 1992 год. за издавање на дозволи за авиопревозници¹;

(г) „тур-оператор“ значи, со исклучок на авиопревозникот, организатор во смисла на член 2, точка 2 на Директивата 90/314/ЕЕЗ на Советот од 13 јуни 1990 год. за пакет патувања, пакет одмори и пакет аранжмани²;

(д) „пакет“ значи услуги дефинирани со член 2, точка 1 на Директивата 90/314/ЕЕЗ;

(ѓ) „билет“ значи важечки документ кој дава право на превоз или нешто соодветно на тоа во нехартиена форма, вклучувајќи ја и електронската форма, издаден или овластен од страна на авиопревозникот или негов овластен застапник;

(е) „резервација“ значи фактот што патникот има билет или друг доказ, кој покажува дека резервацијата е прифатена и регистрирана од страна на авиопревозникот или тур-операторот;

¹ Сл. весник L 240, 24.8.1992 год., стр. 1.

² Сл. весник L 158, 23.6.1990 год., стр. 59.

(ж) „крајно одредиште“ значи одредиштето на билетот, кој се покажува на шалтерот за чекирање или, во случај на директно врзани летови, одредиштето на последниот лет; нема да се земат предвид алтернативните врзани летови ако се почитува првичното планирано време на доаѓање;

(з) „лице со намалена подвижност“ значи кое било лице чија подвижност е намалена кога користи превоз поради кој било физички инвалидитет (сензорен или локомоторен, траен или привремен), интелектуално нарушување, возраст или која било друга причина за инвалидитет и за чија ситуација е потребно посебно внимание и прилагодување на потребите на лицето на услугите кои им се достапни на сите патници;

(с) „забранет влез“ значи одбивање да се превезуваат патници на лет, иако се појавиле за да влезат во воздухопловот под условите утврдени со член 3(2), освен кога постојат разумни причини да им се забрани влезот во воздухопловот, како што се здравје, безбедност или обезбедување или несоодветни патни исправи;

(и) „доброволец“ значи лице кое се појавило за да влезе во воздухопловот согласно условите утврдени со член 3(2) и позитивно одговара на барањето на авиопревозникот за патници кои се подготвени да се откажат од својата резервација во замена за бенефиции.

(ј) „откажување“ значи неизвршување на летот, кој претходно бил планиран и за кој било резервирано најмалку едно место.

Член 3

Опфат

1. Оваа Регулатива се применува:

(а) на патници кои поаѓаат од аеродром кој се наоѓа на територијата на земја-членка на која се однесува Договорот;

(б) на патници кои поаѓаат од аеродром кој се наоѓа во трета земја кон аеродром кој се наоѓа на територијата на земја-членка, на која се однесува Договорот, освен ако не добиле бенефиции или обештетување и не им е пружена помош во таа трета земја, ако авиопревозникот кој го врши летот за кој станува збор не е авиопревозник од Заедницата.

2. Став 1 се применува под услов патниците:

(а) да имаат потврдена резервација за летот за кој станува збор и, освен во случајот на откажувањето од член 5, да се појават за чекирање,

-како што е пропишано и во времето покажано однапред и во писмена форма (вклучувајќи и електронски средства) од страна на авиопревозникот, тур-операторот или овластената туристичка агенција,
или, ако не е покажано времето,

-најдоцна 45 минути пред објавеното време на заминување; или

(б) да биле префрлени од страна на авиопревозникот или тур-операторот од летот за кој имале резервација на друг лет, не земајќи ја предвид причината.

3. Оваа Регулатива не се применува за патници кои патуваат бесплатно или по намалена цена која не е директно или индиректно достапна за јавноста. Меѓутоа, таа се применува за патници кои имаат билети издадени согласно програмата за лица кои редовно летаат или друга комерцијална програма од страна на авиопревозник или тур-оператор.

4. Оваа Регулатива се применува само за патници, кои се превезуваат со моторизирани воздухоплови со неподвижни крила.

5. Оваа Регулатива се применува на кој било авиопревозник кој врши сообраќај, кој обезбедува сообраќај за патниците опфатени со ставовите 1 и 2. Кога авиопревозник кој врши сообраќај, кој нема договор со патникот исполнува обврски согласно оваа Регулатива, се смета дека го прави тоа во име на лицето кое има договор со тој патник.

6. Оваа Регулатива нема да влијае на правата на патниците согласно Директивата 90/314/ЕЕЗ. Оваа Регулатива не се применува во случаите во кои пакет аранжманот е откажан поради други причини освен откажувањето на летот.

Член 4

Забранет влез во воздухоплов

1. Кога авиопревозникот кој го врши сообраќајот разумно очекува да забрани влез во воздухоплов на лет, тој најпрво бара доброволци кои ќе се откажат од своите резервации во замена за бенефициите под условите кои треба да се договорат помеѓу патникот за кој станува збор и авиопревозникот кој го врши сообраќајот. На доброволците им се помага согласно член 8, а таа помош е дополнение на бенефициите споменати во овој став.

2. Ако истапат недоволен број на доброволци, за да им се овозможи на останатите патници со резервации да влезат во воздухопловот, авиопревозникот кој врши

сообраќај може потоа да им го забрани влезот на патниците во воздухопловот против нивната волја.

3. Ако на патниците им се забрани влез во воздухопловот против нивна волја, авиопревозникот кој врши сообраќај веднаш ги обештетува согласно член 7 и им помага согласно членовите 8 и 9.

Член 5

Откажување

1. Во случај на откажување на лет, на патниците за кои станува збор:

(а) им се нуди помош од страна на авиопревозникот кој го врши сообраќајот согласно член 8; и

(б) им се нуди помош од страна на авиопревозникот кој го врши сообраќајот согласно член 9(1)(а) и 9(2) и во случај на промена на линијата, кога разумно очекуваното време на поаѓање на новиот лет е најмалку денот по заминувањето како што било планирано за откажаниот лет, помошта наведена во член 9(1)(б) и 9(1)(в); и

(в) имаат право на обештетување од страна на авиопревозникот кој го врши сообраќајот согласно член 7, освен ако:

(i) тие се информирани за откажувањето најмалку две недели пред планираното време на заминување; или

(ii) тие се информирани за откажувањето помеѓу две недели и седум дена пред планираното време на заминување и им е понудена промена на линијата, што им овозможува да заминат најдоцна два часа пред планираното време на поаѓање и да пристигнат на нивното крајно одредиште порано од четири часа по планираното време на пристигнување; или

(iii) тие се информирани за откажувањето порано од седум дена пред планираното време на поаѓање и им е понудена промена на линијата, што им овозможува да заминат најдоцна еден час пред планираното време на поаѓање и да пристигнат на нивното крајно одредиште порано од два часа по планираното време на пристигнување.

2. Кога патниците се информирани за откажувањето, се дава објаснение за можен алтернативен превоз.

3. Авиопревозникот кој врши сообраќај не е должен да плаќа обештетување согласно член 7 ако може да докаже дека откажувањето е причинето поради вонредни околности, кои не можеле да се избегнат, дури и ако биле преземени сите разумни мерки.

4. Товарот на докажувањето за прашањата за тоа дали и кога бил информиран патникот за откажувањето на летот останува кај авиопревозникот кој врши сообраќај.

Член 6

Доцнење

1. Кога авиопревозникот кој го врши сообраќајот разумно очекува летот да доцни повеќе од неговото планирано време на поаѓање:

(а) два часа или повеќе во случај на летови од 1500 километри или помалку; или

(б) три часа или повеќе во случај на сите летови во Заедницата од повеќе од 1500 километри и на сите други летови помеѓу 1500 и 3500 километри; или

(в) четири часа или повеќе во случај на сите летови кои не спаѓаат под (а) или (б), авиопревозникот кој врши сообраќај им нуди на патниците:

(i) помош, која е наведена во член 9(1)(а) и 9(2); и

(ii) кога разумно очекуваното време на поаѓање е најмалку денот по времето на поаѓање кое било претходно објавено, помошта наведена во член 9(1)(б) и 9(1)(в); и

(iii) кога доцнењето изнесува најмалку пет часа, помошта наведена во член 8(1)(а).

2. Во секој случај, помошта се нуди во временскиот рок наведен погоре во однос на секоја категорија на растојание.

Член 7

Право на обештетување

1. Кога се упатува на овој член, патниците добиваат обештетување кое изнесува:

(а) 250 евра за сите летови од 1500 километри или помалку;

(б) 400 евра за сите летови во Заедницата од повеќе од 1500 километри и за сите други летови помеѓу 1500 и 3500 километри;

(в) 600 евра за сите летови кои не спаѓаат под (а) или (б).

При утврдувањето на растојанието, основата е последното одредиште на кое забраната на влезот во воздухопловот или откажувањето ќе причини доцнење на пристигнувањето на патникот по планираното време.

2. Кога на патниците им се нуди промена на линијата до нивното крајно одредиште на алтернативен лет согласно член 8, времето на доаѓање кое не е подолго од планираното време на доаѓање на летот кој бил првично резервиран

(а) два часа за сите летови од 1500 километри или помалку; или

(б) три часа за сите летови во Заедницата од повеќе од 1500 километри и на сите други летови помеѓу 1500 и 3500 километри; или

(в) четири часа за сите летови кои не спаѓаат под (а) или (б),

авиопревозникот, кој го врши сообраќајот може да го намали обештетувањето предвидено со став 1 за 50%.

3. Обештетувањето од став 1 се исплаќа во готово, со електронски банкарски трансфер, банкарски налози или банкарски чекови или, со потпишана согласност на патникот во патни купони и/или други услуги.

4. Растојанијата наведени во ставовите 1 и 2 се мерат со методот на линијата на големиот круг на ортодромот.

Член 8

Право на надоместок или промена на линија

1. Кога се упатува на овој член, на патниците им се нуди избор помеѓу:

(а) –надоместување во рок од седум дена, на начин предвиден со член 7(3), на целиот трошок за билетот по цена по која бил купен, за делот или деловите на патувањето кои не биле реализирани и за делот или деловите кои веќе се

реализирани ако летот веќе не служи за никаква цел во однос на првичниот план на патувањето на патникот, заедно со, каде што е важно

-повратен лет до првото место на поаѓање, колку што е можно поскоро;

(б) промена на линијата, во слични услови на превоз, до нивното крајно одредиште, колку што е можно поскоро; или

(в) промена на линијата во слични услови на превоз, до нивното крајно одредиште на подоцен датум, како што му одговара на патникот, што подлежи на достапност на седиштата.

2. Став 1(а) исто така се однесува на патници, чии летови се дел од пакет, со исклучок на правото на надоместок, кога тоа право произлегува согласно Директивата 90/314/ЕЕЗ.

3. Кога во случај кога град, поголем град или регион го опслужуваат неколку аеродроми, авиопревозникот кој врши сообраќај им нуди на патниците лет до аеродром кој е алтернативен на оној за кој е направена резервацијата, авиопревозникот кој го врши сообраќајот го сноси трошокот за префрлување на патникот од тој алтернативен аеродром или до оној за кој е направена резервацијата, или на друго блиско одредиште договорено со патникот.

Член 9

Право на згрижување

1. Кога се упатува на овој член, на патниците им се нудат бесплатно:

(а) оброци и пијалаци во разумен сооднос со времето на чекање;

(б) хотелско сместување во случаите

-кога е неопходен престој од една или повеќе ноќи, или

-кога е неопходен престој дополнителен на оној кој го планира патникот;

(в) превоз помеѓу аеродромот и местото на сместување (хотел или друго).

2. Исто така, на патниците им се нудат бесплатно два телефонски повици, пораки по телекс или факс или електронски пораки.

3. При примената на овој член, авиопревозникот кој го врши сообраќајот посветува особено внимание на потребите на лицата со намалена подвижност и на кои било лица кои ги придружуваат, како и на потребите на лицата без придружба.

Член 10

Ставање на место од повисока и пониска класа

1. Ако авиопревозникот го смести патникот во класа која е повисока од онаа за која бил купен билетот, тој не смее да бара никакво дополнително плаќање.

2. Ако авиопревозникот кој врши сообраќај смести патник во класа која е пониска од онаа за која бил купен билетот, тој, во рок од седум дена, на начинот предвиден со член 7(3) надоместува

(а) 30% од цената на билетот за сите летови од 1500 километри или помалку, или

(б) 50% од цената на билетот за сите летови внатре во Заедницата од повеќе од 1500 километри, со исклучок на летовите помеѓу европската територија на земјите-членки и на француските прекуокеански сектори, и за сите други летови помеѓу 1500 и 3500 километри, или

(в) 75% од цената на билетот за сите летови кои не спаѓаат под (а) или (б), вклучувајќи ги летовите помеѓу европската територија на земјите-членки и на француските прекуокеански сектори.

Член 11

Лица со намалена подвижност или со специјални потреби

1. Авиопревозниците кои вршат сообраќај даваат предност на превоз на лица со намалена подвижност и на кои било лица и сертифицирани услужни кучиња кои ги придружуваат, како и на деца без придружба.

2. Во случаите на забранет влез во воздухоплов на патници, откажувања и доцнења со каква било големина, лицата со намалена подвижност и кои било лица кои ги придружуваат, како и децата без придружба, имаат право на згрижување согласно член 9, колку што е можно поскоро.

Член 12

Дополнително обештетување

1. Оваа Регулатива се применува без да е во спротивност со правата на патниците на дополнително обештетување. Обештетувањето кое се дава согласно оваа Регулатива може да се одбие од тоа обештетување.
2. Без да е во спротивност со односните принципи и правила на националното право, вклучувајќи го и обичајното право, ставот 1 не се применува за патници кои доброволно се откажале од резервацијата согласно член 4(1).

Член 13

Право на отштета

Во случаите кога авиопревозникот кој врши сообраќај исплаќа обештетување или ги исполнува другите обврски кои е должен да ги исполни согласно оваа Регулатива, ниту една одредба од оваа Регулатива не може да се толкува дека го ограничува неговото право да бара обештетување од кое било лице, вклучувајќи и трети страни, согласно применливите закони. Особено, оваа Регулатива на никаков начин не го ограничува правото на авиопревозникот кој врши сообраќај да бара надоместок од тур-операторот или од друго лице со кое авиопревозникот кој врши сообраќај има договор. Слично на тоа, ниту една одредба од оваа Регулатива не смее да се толкува дека го ограничува правото на тур-операторот или на третата страна, која не е патник, со кој авиопревозникот кој врши сообраќај има договор, да бара надоместок или обештетување од авиопревозникот кој врши сообраќај согласно применливите односни закони.

Член 14

Обврска да се информираат патниците за нивните права

1. Авиопревозникот кој го врши сообраќајот осигурува дека на местото за чекирање е поставено јасно читливо известување што е јасно видливо за патниците и го содржи следниов текст: „Ако ви е забранет влезот во воздухопловот или ако вашиот лет е откажан или доцни најмалку два часа, на шалтерот за чекирање или на влезот во воздухопловот побарајте го текстот во кој се наведени вашите права, особено во однос на обештетување и помош“.
2. Авиопревозник кој врши сообраќај кој забранува влез во воздухопловот или откажува лет, му обезбедува на секој засегнат патник писмено известување во кое се наведени правилата за обештетување и помошта согласно оваа Регулатива. Тој, исто така, на секој патник кој е засегнат од доцнење од најмалку два часа му

обезбедува исто известување. Податоците за контакт на националното определено тело од член 16 исто така му се даваат на патникот во писмена форма.

3. За слепите лица и за лицата со оштетен вид се применуваат одредбите од овој член со употреба на алтернативни средства.

Член 15

Изземање на откажување на обврските

1. Обврските во однос на патниците согласно оваа Регулатива не смеат да се ограничат или откажат, особено по пат на отстапување или рестриктивна клаузула во договорот за превоз.

2. Ако сепак тоа отстапување или рестриктивна клаузула се применува во однос на патник, или ако патникот не е правилно информиран за своите права и поради тоа прифатил обештетување кое е помало од она што е предвидено со оваа Регулатива, патникот сè уште има право да ги преземе потребните постапки пред надлежните судови или тела, за да добие дополнително обештетување.

Член 16

Прекршоци

1. Секоја земја-членка определува тело, кое е одговорно за спроведувањето на оваа Регулатива во однос на летовите од аеродромите, кои се наоѓаат на нејзината територија и на летовите од трета земја до тие аеродроми. Онаму каде што одговара, ова тело ги презема потребните мерки за да осигури дека се почитуваат правата на патниците. Земјите-членки ја информираат Комисијата за телото кое е определено согласно овој став.

2. Без да е во спротивност со член 12, секој патник може да се пожали на кое било тело определено согласно став 1 или на кое било друго надлежно тело определено од страна на земјата-членка, за наводно кршење на оваа Регулатива на кој било аеродром, кој се наоѓа на територијата на земјата-членка или во врска со кој било лет од трета земја до аеродром, кој се наоѓа на таа територија.

3. Санкциите утврдени од страна на земјата-членка за прекршувањето на оваа Регулатива се правосилни, пропорционални и разубедувачки.

Член 17

Извештај

Комисијата му поднесува извештај на Европскиот парламент и на Советот до 1 јануари 2007 год. за работата и за резултатите од оваа Регулатива, особено во врска со:

-зачестеноста на забранетите влезови на патниците во воздухоплов и на откажувањето на летовите,

-можното проширување на опфатот на оваа Регулатива на патниците кои имаат договор со авиопревозник од Заедницата или кои имаат резервација за лет која претставува дел од „пакет аранжман“, на кој се однесува Директивата 90/314/ЕЕЗ и кои поаѓаат од аеродром на трета земја до аеродром во земја-членка на летови кои не ги вршат авиопревозниците на Заедницата,

-можната ревизија на износите за обештетување од член 7(1).

Онаму каде што е потребно, кон извештајот се приложуваат законски предлози.

Член 18

Укинување

Регулативата (ЕЗ) бр. 295/91 се укинува.

Член 19

Влегување во сила

Оваа Регулатива влегува во сила на 17 февруари 2005 год.

Оваа Регулатива е целосно обврзувачка и директно применлива во сите земји-членки.

Стразбург, 11 февруари 2004 год.

За Европскиот парламент

Претседател

П. Кокс

За Советот

Претседател

М. Мек Дауел

Изјава на Комисијата

Комисијата потсетува на својата намера да промовира доброволни договори или да дава предлози, за да ги прошири мерките на Заедницата за заштита на патници на други начини на превоз освен по воздушен пат, а посебно на железнички сообраќај и поморска пловидба.

ОБРАЗЕЦ Бр. 1

Поимник на термини и изрази

CELEX-број	32004R0261
Наслов на документот (АНГ)	Regulation (EC) No 261/2004 of the European Parliament and of the Council of 11 February 2004 establishing common rules on compensation and assistance to passengers in the event of denied boarding and of cancellation or long delay of flights, and repealing Regulation (EEC) No 295/91
Наслов на документот (МАК)	Регулатива (ЕЗ) бр. 261/2004 на Европскиот парламент и на Советот од 11 февруари 2004 год. за утврдување на заеднички правила за обештетување и помош на патници во случај на забранет влез на патници во воздухоплов и на откажување или големо доцнење на летови и за укинување на Регулативата (ЕЕЗ) бр. 295/91

Област на примена	воздухопловство
--------------------------	-----------------

Агенција за преведување	Момент мал	Преведувач	Љубица Десподова - Цуревска
Тел	071 238 764	е-пошта	momentmal33@yahoo.com
		Датум	20.1.2008 г.

Место на зборот во текстот (член, став, точка, прилог ...)	Изворен збор (АНГ)	Превод (МАК)	Забелешка / Коментар	Извор на преводот ¹ (користен речник / МАКТЕРМ)
наслов	compensation	обештетување		Голем англиско-македонски речник, Зозе Мургоски
наслов	boarding	влез на патници во воздухоплов		Воздухопловен речник англиско-руско-српски, Ѓорѓе Чистоградов
преамбула	package tours	пакет аранжмани		Голем англиско-македонски речник,

¹КОРИСТЕН РЕЧНИК/ МАКТЕРМ – Ве молиме, запишете го името на речникот што е користен при преводот. Доколку терминот се наоѓа во МАКТЕРМ - базата на термини на веб-страницата на СЕП, Ве молиме нотирајте. Слободен пристап до базата на термини имаат сите корисници во процесот.

				Зозе Мургоски
преамбула	wet lease	закуп на воздухоплов со посада		Воздухопловен речник англиско-руско-српски, Ѓорѓе Чистоградов
преамбула	flight safety	безбедност на летањето		Воздухопловен речник англиско-руско-српски, Ѓорѓе Чистоградов
преамбула	legal redress	законска отштета		Голем англиско-македонски речник, Зозе Мургоски
преамбула	tour operator	тур-оператор		Голем англиско-македонски речник, Зозе Мургоски
член 2	operating licence	уверение за работа		Закон за изменување и дополнување на Законот за воздухопловство
член 3	travel agent	туристичка агенција		Голем англиско-македонски речник, Зозе Мургоски
член 12	case law	обичајно право		Правен речник англиско-српски, Бранко Вукичевиќ